

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. xvi. Generalia quedam de significationibus tam somniorum q[uem]
aliarum figuraliu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

Quid est ser-
uire demōib?

Virgil. in. iij.
et. iij. encid.

Romanorum
perfidie.

Contra roma-
nos.

Juuenalis in
x. satyra.

Actuū. xj.

Constantinus.

Vide. l. scrinea-
rios. l. de te-
sta. mili.

numere eius sacra sunt / piam venerationē impendunt: ita he-
retice & superstitiose religionis homines / fictis numinib? imo-
potius veris demonibus & execrabilibus sacris eorum / nō de-
bitam reuerentiam que nulla est: sed turpissimum exhibent fas-
mulatum. Quod latius ex gētilium libris colligitur. ¶ Eneas
oraculorum iudicio promissam & quesitam inuenit ytaliam: &
in ea non tam numinum q̄ demonum nutu sedem statuit: & se-
mentem romani generis in orto qui eis cōplacuerat seminavit.
Quid enim aliud agit in somnis pater anchises: quid iupiter:
quid apollo: quid alii / quos longum est enarrare? Vnde si de se-
mine illo genus oritur toxicatum: impium in deum / crudele in
homines: persecutioni sanctorum inuigilans: fide cara / solem-
ni perfidia: seruire moribus: fastu regale: fedum auaritia / cupidit-
atib? insigne: superbia tumidum / omnimoda nequitia non fer-
endum / miraculis non debet ascribi cum autor eorum homici-
da fuerit ab initio: & a veritate deficiens / inuidie spiculo / orbi
terrarum infixit mortem. Qui ergo ex eo patre sunt: & si ei?
nequeant implere mensuram: solent tamen illius imitari mali-
ciam: licet in orto illo / nonnullas plantas / que virtutis fructum /
irrigatione apostolica faciunt: manu domini constat esse inser-
tas. Sed si quis ab initio vrbs condite / totam reuoluat hystoriā
eos ambitione & auaritia pre ceteris gētib? inueniet laborasse:
& variis seditionibus & plagis: totum concussisse orbem. Ipsi
quoq; tyrannidis & seditionum suarum tam crebra damna sen-
serunt vt vix quisq; principū eorum / ad exitum vite / natura dur-
cente / perueniret. Vnde & illud satyricum illis apertissime fa-
cit. Ad generum cereris sine cede aut sāguine pauci: descendūt
reges & sicca morte tyranni. ¶ In scripturis quoq; canonicis in-
ueniunt plurima oracula vt cū ioseph in somnis ab angelo sepi?
erudit magis iterdici? ne redeant ad herodē: docetur petrus in
reptilium lintheamine / plenitudinē gentiū colligendam. Et cū
visitato ab apostolis constantino: crucis erectū est in imperii ar-
ce vexillum / & pace ecclesiis restituta / maiestas orbis / publica
voce scriniariorum aduocatorum: & iudicum / omnem victoriā
regnum & imperiū christi / esse personuit. ¶ Verum quia due
prime species omnino vane sunt: & in postremis / quasi visibili
specie / veritas mēti occurrit / mediam que corpori veritatis qua-
si velum figurarum oppandit diligentius exequimur.
¶ Generalia quedam de significationibus tam somniorum q̄
aliorum figuratum. Capitulum. XVI.

St itaq; tā ad interpretationē somniorū q̄ ad reuelatio-
 nē enigmatū et figurarum/solenter attendenda rerū
 significatio:que tanto multiplicior est q̄ vocum/qua-
 to ab operib⁹ nature/opera vincuntur artificis imitā-
 tis naturam. Si quis enī sermo tres aut quattuor habet signifi-
 cationes/stati polixenus est: id est multarū significationū. Om-
 nis enim res quot habet aliarum similitudines: tot gerit earun-
 dem significatiōes ita tamen vt maior nunq̄ minoris sit signum
 Signa liquidē semper minora sunt. Inde est q̄ hominē substan-
 tia queuis significat: vtpote cū hominib⁹ aliquid cōmune habē-
 tem: quod et in figura reptilium petri: et i locis pluribus scriptu-
 rarum manifestum est. ¶ Porro quo similitudo expressior est/
 eo magis cognata/et familiarior est significatio. Similitudo ve-
 ro aut substāialis est: vt q̄ ex gñe aut ex specie: aut accidētalis:
 vt ex quātitate: aut ex qualitate/aut variis accidētium formis/
 aut imitationis est: vt cū qs alii quouis motu operis cōformaf.
 Et hoc quidē modo potest creatura creatori esse cōsimilis: cū tñ
 nullo substāiali vel accidētali participēt. Cause quoq; /suus cō-
 formatur effectus: et reciproce causa si tamen minor est/ effectus
 suo dicitur esse cōsimilis. Ceterum similitium rerum sicut idem
 iudicium: ita et eadē nota est. Et quia signa frequenter eadē in
 eo: vel maxime ars coniectoris apparet: si sub idētitate signorū
 diuersitatem rerum/ cauta discretionē distinguit. Hec quidem
 generalia sunt. Que vero sunt specialia singulorum: latius pa-
 tent. Non tamen pretereundum est signorum vim pro qualita-
 te personarum/seuēriorem aut mitiorem esse. Pecunie liquidē
 contrectatio/ aliis letum/tristem aliis euentum denunciat. Sic
 ex non apparentibus causis/inopina veneris presentia/ ama-
 ritudinem fortune frequentius ingerit. Vnde illud ysiphiles ar-
 cheniorum lugentis extinctum: nunq̄ impune per vmbas/atto-
 nite mihi visa ven⁹. Si em̄ ex reliquis cogitationū aut cereris
 bachive stimulis incitata ven⁹ occurrat/in somniorum vanita-
 ti recti⁹ applicabitur. Que omnia coniectorum disciplina/ qua
 si vana contemnit/ iuxtra illud viri sapiētis. Somnia ne cures/
 nam mens humana quod optat: dum vigilat sperat/ per som-
 num cernit idiplum. Interdum tamen et per anthitesim/ rerū
 sequenda sunt vestigia veritatis/ sicut cum magno pōpeio nū-
 na immineret/cōtraria visis vaticinata quies: leticiamq; vrbis/
 populi tripudiātis preconia/plausumq; theatri sui quasi re toti⁹
 imperii bene gesta/ fortuna/perituri ducis ocul⁹ ingerebat. Res

Petrus.

*Qualiter cre-
 atura pōt esse
 illis creatori.*

Signa gñalia

*Signa specia-
 lia.
 Qualitas per-
 sonarum quid
 operat in vim
 signorum.*

Polícratíci de Curialiū nugis.

De somnio B. cesaris in quo visus est sibi matrē icesare

Ecclesia de formis quare figuratur.

Augustus cesar

Aplane regio est.

Platonis commendatio per socratem.

quoque que turpis et obscena est in superficie honestissime veritas quandoque substantiam gerit. G. cesar in minori etate in somnis sibi visus est matris incestare cubicula / & turpitudine soporis attonitus: cum rem ad mathematicos retulisset vniuersam terram ditioni eius subiitiendam respoderunt. Sic itaque magnanimi viri spes ad occupandum imperium erecta est. ¶ Denique ad speciem facti / quis vria iustior: quis dauid nequior aut crudelior: quem decor berfabee ad proditionem homicidium et adulterium inuitauit? Que quidem omnia contrarium faciunt intellectum cum vrias dyabolus: dauid christus: berfabee peccatorum labe deformis ecclesia figuretur. Frequens tamen & quasi regulare ius est vt a similibus ad similia recurat interpretatio: verum hanc visionum quas quies inducit diuisionem / per opposita non fieri / certum est: cum eadem pro parte sit visio / aliunde oraculum: & propter rerum figuras possit somniis aggregari: & vniuersas eorum species quandoque contingat: quod & studiosis scripturarum planum est. Visio affricani apocalipsis apostoli: danielis & et ezechielis oracula / somnia pharaonis et ioseph: eorum que dicta sunt faciunt fidem. Personis quoque quibusdam veritas frequentius illucescit: vtpote compositum habentibus animum: alas frequentior error inuoluit. ¶ Augustus cesar cum aduersus anthonium dimicaturus esset: egritudine graui laborans in quiete mandatum accepit vt ad victoriam consequendam sequenti die prelio interesset. Paruit itaque lectica deuictus in philium & vicit. ¶ Socrates sibi ex ara veneris que achademiae erat vidit offerre cignum / collum inferentem celo: rostro tangentem sidera: regionem que aplane dicitur penetrantem: & transcendentem aspectus omnium: & tanta vocis sonoritate & leticia canentem: vt totum mulceret orbem. Sequenti die aristides ab achademia paruulum filium platonem socrati obtulit: litteris & moribus imbuendum. Quo viso mentis viribus ex corporis dispositione conceptis. Hic est inquit cignus quem nostro apollini venus achademica consecrauit. Plato litterarum quas persequabatur causa proficiscens in egyptum: se a piratis capi interdum & venundari vidit. Quod & dum iret contigit.

¶ Coniectoriā non esse sequendā.

Capitulum. XVII.

Edum has coniectorum traditiones exequimur: vereor ne merito non tam coniectoriā exequi: que aut nulla: aut inanis ars est: quam dormire videamur. Quis